

Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 - Ponowne ustalenie emerytury/renty –

Pan/Pani pobiera już niemiecką emeryturę/rentę ustaloną przy uwzględnieniu prawa wspólnotowego lub złożył/a w przeszłości wniosek o emeryturę lub rentę, który odrzucono z powodu niespełnienia warunków prawnych dotyczących okresu wyczekiwania przy uwzględnieniu prawa wspólnotowego.

Jakich państw dotyczy prawo wspólnotowe?

Dotychczas systemy zabezpieczenia społecznego następujących państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) były koordynowane przez rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 i nr 574/72:

Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr (pd część), Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy

Ponadto rozporządzenia obowiązują również państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego – EOG (Islandię, Liechtenstein i Norwegię), a także Szwajcarię.

Od kiedy obowiązuje nowe prawo?

Dotychczas obowiązujące rozporządzenia zastąpione będą od maja 2010 roku nowymi rozporządzeniami (WE) nr 883/2004 i nr 987/2009, które będą obowiązywały jedynie w stosunku do państw UE (zobacz: tabela powyżej).

W stosunku do państw EOG i do Szwajcarii, a także do obywateli państw trzecich objętych prawem wspólnotowym, nowe prawo wspólnotowe będzie stosowane dopiero wtedy, gdy

- układ o utworzeniu Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Porozumienie o EOG) lub
- umowę zawartą ze Szwajcarią o swobodzie przepływu osób lub
- rozporządzenie (WE) nr 859/2003 rozszerzające przepisy na obywateli państw trzecich, którzy nie są objęci tymi przepisami wyłącznie ze względu na ich obywatelstwo,

przystosuje się do nowych rozporządzeń.

Co zmieni się w sprawach rent i emerytur?

W istocie obowiązują w myśl nowych rozporządzeń te same zasady jak w myśl dotychczasowego prawa wspólnotowego. Dlatego też już ustalone emerytury i renty – z małymi wyjątkami – nie zmienią się.

W pojedynczych przypadkach na podstawie nowego prawa można nabyć po raz pierwszy prawo do emerytury lub renty.

Poniższe pytania mają Panu/Pani i nam pomóc stwierdzić, czy zmienione prawo wspólnotowe ma znaczenie również dla Pana/Pani i czy powinien Pan/Pani złożyć wniosek o ponowne ustalenie świadczenia.

1. Czy pobiera Pan/Pani oprócz emerytury/renty Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego (Deutsche Rentenversicherung) również emeryturę/rentę z niemieckiego Rolniczego Ubezpieczenia Rentowego i czy wpłacał/a Pan/Pani składki do odrębnego rolniczego systemu dla osób pracujących na własny rachunek w innym państwie członkowskim UE? nie tak¹.
2. Czy płacił/a Pan/Pani w Hiszpanii lub na Cyprze składki do odrębnego systemu obejmującego niektóre zawody dla osób pracujących na własny rachunek, które dotychczas nie zostały uwzględnione w niemieckiej emeryturze/rencie? nie tak².
3. Czy przeprowadził/a się Pan/Pani po 30 kwietnia 2004 r. jako uznany/a później przesiedlony/a (Spätaussiedler) z Estonii, Łotwy lub Litwy do Niemiec? nie tak³.
4. a) Czy pobiera Pan/Pani świadczenie jako sierota (rentę rodzinną dla sierot lub kwotę wyrównawczą w ramach rent rodzinnych dla sierot), której podstawą są okresy ubezpieczenia w Belgii, w Danii, we Francji, w Wielkiej Brytanii lub Irlandii? nie tak⁴.
b) Czy otrzymuje Pan/Pani świadczenie dla sierot (rentę rodzinną dla sierot lub kwotę wyrównawczą w ramach rent rodzinnych dla sierot), a Pana/Pani ojciec/matka zmarł/a przed 1 września 1999 r.? nie tak⁴.

Czy muszę złożyć wniosek?

Jeśli co najmniej jedna odpowiedź na powyższe pytania brzmiała „tak”, to polecamy Panu/Pani złożyć wniosek o ponowne ustalenie świadczenia. Jeśli otrzymuje już Pan/Pani emeryturę/rentę, to poprzez złożenie takiego wniosku kwota dotychczas otrzymywanego świadczenia nie może się zmniejszyć.

Od kiedy będzie wypłacana nowa emerytura lub renta?

Jeśli złoży Pan/Pani wniosek o ponowne sprawdzenie świadczenia do **30 kwietnia 2012 r.**, to otrzyma Pan/Pani w danym wypadku wyższą emeryturę/rentę od 1 maja 2010. Po upływie tych dwóch lat w danym wypadku wyższa emerytura/renta będzie wypłacana dopiero od dnia, w którym złożono wniosek.

Wskazówki i wyjaśnienia:

- ¹ Pan/Pani otrzymuje w Niemczech emeryturę/rentę z Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (Landwirtschaftliche Sozialversicherung) i emeryturę/rentę z Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego (Deutsche Rentenversicherung) i płacił/a również składki do odrębnego rolniczego systemu dla osób pracujących na własny rachunek w innym państwie UE. Według dotychczas obowiązującego prawa wspólnotowego okresy ubezpieczenia z odrębnego rolniczego systemu dla osób pracujących na własny rachunek innego państwa UE, wliczone już w świadczenie niemieckiego zabezpieczenia emerytalnego dla rolników, były uwzględnione wprawdzie przy ustalaniu prawa do emerytury/renty, lecz nie przy obliczeniu wysokości Pana/Pani emerytury/renty Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego.

Przy zastosowaniu rozporządzenia (WE) nr 883/2004 te okresy ubezpieczenia mogą być uwzględnione dodatkowo również przy międzypaństwowym obliczaniu emerytury/renty Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego. Nie zawsze takie obliczenie prowadzi jednak do korzystniejszego wyniku. Emerytura/renta Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego jest tylko wtedy zawsze wyższa niż dotychczasowe (międzypaństwowe) obliczenie, jeśli istnieją niemieckie okresy nieskładkowe, które dzięki posiadaniu (dodatkowych) okresów innych państw członkowskich będą wyżej ocenione.

- ² Okresy ubezpieczenia z odrębnego systemu obejmującego niektóre zawody dla osób pracujących na własny rachunek, którego stworzenie pozostawiono inicjatywie tych osób, nie były dotychczas objęte przedmiotowym zakresem obowiązywania i tym samym nie mogły być uwzględnione przy ustalaniu prawa do niemieckiej emerytury/renty i obliczaniu jej wysokości. Tego rodzaju systemy funkcjonują na Cyprze dla lekarzy i adwokatów, a także w Hiszpanii dla pewnych grup zawodowych. Te okresy ubezpieczenia mogą być uwzględnione przy zastosowaniu rozporządzenia (WE) nr 883/2004 dla prawa do świadczeń i dla międzypaństwowego obliczenia emerytury/renty Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego. Uwzględnienie okresów przy obliczaniu świadczenia nie w każdym przypadku wypada korzystniej. Emerytura/renta Niemieckiego Ubezpieczenia Rentowego jest tylko wtedy zawsze wyższa niż dotychczasowe (międzypaństwowe) obliczenie, jeśli istnieją niemieckie okresy nieskładkowe, które dzięki posiadaniu (dodatkowych) okresów innych państw członkowskich będą wyżej ocenione. W załączniku 2 Pana/Pani decyzji emerytalno-rentowej można przeczytać, czy te okresy ubezpieczenia uwzględniono już w Pana/Pani emeryturze/rencie.

- ³ Uznani późno przesiedleni w myśl federalnej ustawy o wypędzonych (BVFG) posiadają prawa do świadczeń w myśl ustawy o rentach obcych (FRG). To oznacza, że okresy ubezpieczenia przebyte w kraju pochodzenia są uwzględniane w niemieckiej emeryturze/rencie tak, jakgdyby przebyte zostały w Niemczech. Jeśli instytucja ubezpieczeń rentowych kraju pochodzenia płaci również z tych okresów emeryturę/rentę, to wlicza się ją w niemiecką emeryturę/rentę, aby uniknąć podwójnego świadczenia.

Mimo przystąpienia nowych państw członkowskich do Unii Europejskiej należy nadal wobec tych państw stosować ustawę o rentach obcych. W odniesieniu do państw bałtyckich: Estonii, Łotwy i Litwy obowiązywało to w myśl dotychczasowego prawa tylko ubezpieczonych, którzy do 30 kwietnia 2004 r. (ostateczny termin) przeprowadzili się do Niemiec. Jeśli przeniesienie nastąpiło po tym terminie, to okresy przebyte w Estonii, na Łotwie lub Litwie mogły być uwzględnione

jedynie w ramach prawa wspólnotowego, przy czym każde państwo płaciło emeryturę/rentę za własne okresy.

Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 uchyla dotychczas obowiązujący przepis dotyczący ostatecznego terminu przesiedlenia. Okresy ubezpieczenia przebyte w Estonii, na Łotwie i Litwie mogą być również wtedy uwzględnione w myśl ustawy o rentach obcych, podobnie jak niemieckie okresy ubezpieczenia w niemieckiej emeryturze/rencie, jeśli zmiana miejsca zamieszkania do Niemiec nastąpiła dopiero po 30 kwietnia 2004 r. Ta zmiana przepisu prowadzi zawsze do podwyższenia dotychczasowej emerytury/renty. W niektórych przypadkach można na podstawie nowego prawa nabyć po raz pierwszy prawa do świadczeń.

- ⁴ Dotychczasowe europejskie prawo wspólnotowe przewidywało dla sierot wyjątek od zasady „każde państwo członkowskie płaci świadczenie tylko za własne okresy”. W odniesieniu do rent rodzinnych dla sierot istniało jedno priorytetowe państwo członkowskie zobowiązane do płacenia świadczenia, które w zastępstwie za wszystkie inne zainteresowane państwa płaciło rentę. Właściwe państwo członkowskie sumowało okresy ubezpieczenia przebyte w innych zainteresowanych państwach członkowskich i wypłacało rentę w całości. Właściwym państwem było to państwo członkowskie, w którym sierota mieszkała. Państwo członkowskie, które samo nie musiało wypłacać rentę rodzinną dla sierot, sprawdzało zawsze, czy do renty w całości państwa zobowiązanego w pierwszym rzędzie do płacenia świadczenia, należało wypłacać kwotę wyrównawczą w ramach rent rodzinnych dla sierot.

Jeśli osoba ubezpieczona zmarła już przed 1 września 1999 r., to zasada opisana powyżej obowiązywała wszystkie ówczesne państwa członkowskie. Jeśli przebyto okresy ubezpieczenia również w Belgii, Danii, Francji, Wielkiej Brytanii lub w Irlandii, to zasada ta obowiązywała dalej również przypadki, w których śmierć nastąpiła po 1 września 1999 r.

W ramach zastosowania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Niemieckie Ubezpieczenie Rentowe płaci również przy udziale następujących państw: Belgii, Danii, Francji, Wielkiej Brytanii lub Irlandii własną rentę rodzinną dla sierot z niemieckich okresów ubezpieczeniowych.